

A PISZKOS TIZENKETTŐ

A 80-as évek végén Magyarország önmagát legszennyezettebbnek tartó 12 települése környezeti állapotuk javítása érdekében szervezetet hozott létre. Bonyhád, Budapest, Dorog, Dunaújváros, Kazincbarcika, Látatlan, Miskolc, Salgótarján, Százhalombatta, Tatabánya, Vác, Várpalota vezetői úgy gondolták, hogy az iparpolitikai döntéseket együtt eredményesebben tudják befolyásolni. Nap mint nap érezzük annak következményeit, hogy a nagyipari létesítményeket hatékony környezetvédelem nélkül építették meg.

A szervezet neve meglepő, dacos és kihívó. Abban az időben a problémák éles, nyílt felvetése azon a szinten nem volt megszokott. Kísérletet jelentett arra, hogy felvegyék a harcot az ipari lobbival, s elégedetlenséget fejeztek ki az akkori Környezetvédelmi

és Vízügyi Minisztérium tehetetlenségével, sőt Bős-Nagymarosra gondolva, cinkosságával szemben. Mára már a szennyezőanyag-kibocsajtás e településeken, korántsem a "Piszkos 12" tevékenysége hatására, csökkent. A korszerűtlen technológiájú üzemek a bontakozó gazdasági verseny miatt csődbe jutottak. Örülhetnénk ennek, ha ez nem járt volna katasztrofális munkanélküliséggel. Ennek ellenére sokan nem kívánjuk vissza a régi korszerűtlen üzemeket, mert csak így reménykedhetünk a gazdaság fellendülésében.

A "Piszkos 12" mozgalom túlélte a rendszerváltást, s igen virulenssé vált, mivel sok elkötelezett környe-

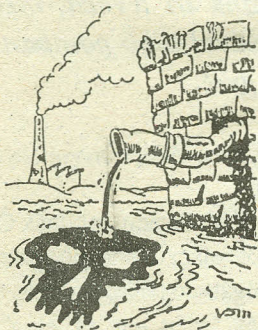
zetvédő kapcsolódott be ebbe a munkába.

Legutóbbi összejövetelünkön Vácott a kormány által összeállított környezetvédelmi törvény tervezetének bírálatát és közös vélemény kialakítását végeztük el. Saját problémáink megoldását is elősegítő törvényi garancia-rendszer kimunkálásába követelt a szervezet beleszólási lehetőséget.

A váci tanácskozás arról is meggyőzött bennünket, hogy igen fontos a privatizációt környezetvédő szemmel is ellenőrizni. Meg kell akadályozni mindazon privatizációt, mely a fejlett országokból kitiltott technológia importjával jár. Ebből a szempontból a Tungstam váci gyárának privatizációja a jó megoldás példája. A fénycsőgyár tulajdonlásában a General Electric (USA) szerzett meghatározó részesedést. Azóta a gyár

belül szervezetség és patyolat tisztaság uralkodik, a por és vele együtt a kadmium-kibocsátás csaknem a nullára csökkent. A selejt fénycsővekből a higanyt és a kadmiumot kivonják, s újra felhasználják. Az elmúlt tizenöt év során a gyár külső telepén a selejt fénycsővekből üveghegyek nőttek, a higany és a kadmium egy része szabadon távozott. A gyár megkezdte az üveghegyek felszámolását és a maradék nehézfém befogását. Ez az eset Magyarországon még kuriózum. Sok még a teendő, s ez még egy ideig élte a "Piszkos 12"-t.

Dr. Szilágyi Tibor
önkormányzati
Környezetvédelmi Bizottság

(Az alábbi cikk a *Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének Ráció* című lapjában megjelent írás némileg rövidített változata. -fi-)

Közalkalmazotti Törvény – közalkalmazotti tanács

A Közalkalmazotti Törvény a Munka Törvénykönyvéhez hasonlóan minden intézményben létrehozza a munkavállalók (közalkalmazottak) által választott testületet, a közalkalmazotti tanácsot, amely az intézményben dolgozó összes közalkalmazott képviselőre hivatott. Az első közalkalmazotti tanácsi választást legkésőbb 1992. december 10-ig kell megtartani.

A közalkalmazotti tanács jogai:

- Egyetértési jog a kollektív szerződésében meghatározott jóléti célú pénzeszközök felhasználásáról.
- Véleményezési jog az intézmény gazdálkodásából származó bevételek felhasználásáról, a közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő munkáltatói intézkedés tervezetéről, az intézmény munkarendjének kialakításáról, a közalkalmazottak képzési tervéről.

A közalkalmazotti tanács erejét – tagsága, országos szervezete, információs rendszere nem lévén – a mögötte álló szakszervezet ereje határozza meg. Azon intézményekben, ahol a tanács tagjai nem kapnak folyamatos támogatást, információt a szakszervezettől, könnyen formálissá válhat a közalkalmazotti tanács működése.

Szakszervezeti jogosítványok:

A törvény új, eddig ismeretlen fogalmat vezet be, a **representativitás** fogalmát. A reprezentativitás elérésének feltétele, hogy az adott szakszervezet jelöltjei a közalkalmazotti tanácsi választásokon az érvényes szavazatok legalább 10%-át megszerezzék. A reprezentatív szakszervezetek lényegesen több jogosítvánnyal rendelkeznek, mint a nem reprezentatívok, és csak ők jogosultak részt venni az önkormányzati, ágazati és országos érdekegyeztetésben.

A reprezentatív szakszervezetek jogosítványai:

- a kollektív szerződés megkötésének

joga;

- a kifogás joga;
- a tisztviselő fokozott védcíme, illetve munkaidő-kezdménye;
- véleményezési jog a napi munkaidő leghosszabb mértékével, illetve a közalkalmazotti illetmény minimálösszegének meghatározásával kapcsolatban (országos szinten);
- véleményezési jog a közalkalmazotti illetmény pénzügyi fedezetéről szolgáló költségvetés, valamint a közalkalmazottak nagyobb csoportját érintő döntések előtt (önkormányzati szinten).

A fentiek alapján egyértelmű, hogy a szakszervezetek, így a PDSZ számára is meghatározó jelentőségű a közalkalmazotti tanácsi választásokon való eredményes szereplés. A közalkalmazotti tanácsok számára pedig az, hogy tevékenységükhöz megfelelő háttérrel kapjanak az érintett szakszervezetektől. Ezen tanácsok számára meghatározó a szakszervezettel való jó kapcsolat, mivel lényeges kérdéseket eldöntő önkormányzati érdekegyeztetésben csak a szakszervezeteken keresztül tudják érvényesíteni érdekeiket. Ezt az érdekazonosságot erősíti az a tény, hogy a közoktatás területén szinte minden lényeges kérdésben a szakszervezetek által befolyásolt ágazati, önkormányzati szinten születnek döntések.

Az előbbieket miatt a szakszervezetek alapvető érdeke, hogy olyan hiteles, népszerű pedagógusokat találjanak, akik sikeresen szerepelnek a közalkalmazotti tanácsi választásokon. (Nem feltétel ezen kollégák szakszervezeti tagsága.) Azoknak a kollégáknak pedig, akik vállalnák a közalkalmazotti tanácsi tagságot, javasolom keressék meg azt a szakszervezetet, amely ellátja őket információval, és vállalja az intézmény hatékony képviselőit az érdekegyeztetés minden szintjén. (Annak eldöntését, hogy erre melyik szakszervezetet tartom alkalmasnak, a Tisztelt Olvasóra bízom.) (A szakszervezet is meg fogja keresni őket. -fi-)

Soós Gábor

A "Várpalota Gimnáziumáért" alapítvány a tanulók sporttevékenységének és nyelvoktatásának támogatására létesült.
Számlasszáma:
871 001330-3
Várjuk szíves támogatásukat.

FOGADÓÓRÁIM

Amint olvasóink arról lapunkból már értesülhettek, ez év júniusától havonta egy alkalommal az SZDSZ Várpalotai Szervezetének irodájában jogsegélyszolgálati fogadóórákat szerveztünk. E fogadóórák mindenki számára nyitottak, bárki elmondhatja problémáit, ezek megoldásához tanácsokat, jogi segítséget kaphat. A felvetett problémák egy része kifejezetten jogi természetű volt, de jelentős számban kerestek fel csupán a figyelemfelhívás, a vélemény nyilvánítás szándékával, az együttgondolkodás érdekében.

Több fordultak hozzám például azok közül, akik évekkal ezelőtt la-

kászásárlási-, illetve lakásépítési kölcsön felvételéhez kezességet vállaltak. Annak idején ugyanis mind a kölcsön-igénybevevők, mind pedig a kezesek az akkori megélhetési viszonyokat vették alapul, senki nem gondolt az életkörülmények ilyen mértékű romlására, a tömeges munkanélküliségre, és ennek következtében a kezesi felelősség előtérbe kerülésére.

Itt jutunk el a másik komoly problémához: a munkanélküliséghez. E körből igen sok elkeseredett emberrel találkoztam, akik közül mind többen kénytelenek szembenézni azzal a ténnyel, hogy ma holnap lejár a mun-

kanélküli-ellátás folyósításának időtartama. A környékbeli munkalehetőségek hiánya miatt pedig elhelyezkedésük csaknem teljesen kilátástalan.

Hogy mindez hova vezet? Nos, erre is választ adtak a félfogadások: a családok teljes elnyomorodásához, végül esetben pedig széteséséhez... Égetően szükség volna tehát a már régóta ígért szociális törvényre, amely – reményeink szerint – a lakosság számára legalább a minimális megélhetési körülményeket garantálni, illetve biztosítani fogja.

Dr. Szóke László

Értesítjük Tisztelt Olvasóinkat, hogy a minden hónap első csütörtökjén esedékes ingyenes jogsegélyszolgálatunk októberben **kivételesen 2-án pénteken lesz 16-18 óráig.**

Helye: Várpalota
Árpád u. 12. (alagsor)

A SZABAD DEMOKRATÁK SZÖVETSÉGE VÁRPALOTAI SZERVEZETÉNEK HAVI TÁJÉKOZTATÓJA

Felelős kiadó: Surányi Pál Várpalota Pf. 228. Megjelenik 6.000 példányban Várpalotán.

Nyomtatja: KING Print nyomda Várpalota Tel.: 72-243